Istorija: Mučeništvo i drama vitezova u crnogorskoj vojsci u emigraciji (1921-1922)

Pod svetim barjakom gordi i dostojni zavjeta predaka

Još nije svršeno naše pitanje. Još nije svršena naša borba za našu pravednu stvar. Još od nas traži naša draga Otadžbina da izdržimo u pravednoj borbi za našu čast i našu bolju budućnost

PA

Crnogorska vojska u Gaeti

Mr Novak ADŽIĆ, doktorand istorijskih nauka
Autor

Portal Analitika
Izvor

Najnovije Najčitanije

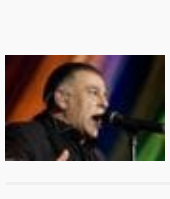

Preminuo Aki Rahimovski
22.01.2022. 14:10

Maloku: Abazović nije demagog...
22.01.2022. 14:03

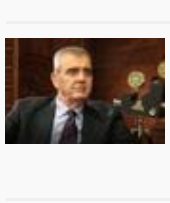

Crna Gora u raljama izopačenih...
22.01.2022. 13:55

Dizajn i mi Leksikon Ilija Ivković
22.01.2022. 13:54

PRIKAŽI SVE

Poslije ostavke Vlade **Jovana S. Plamenca,** general **Milutin M. Vučinić** dobija od regentkinje **kraljice Milene Petrović-Njegoš** mandat za formiranje nove crnogorske izgnaničke Vlade.

Naime, dekretom kraljice Milene od 15/28. juna 1921. godine formirana je crnogorska Vlada u sastavu: divizijar **Milutin Vučinić**, predsjednik Vlade, ministar vojni, zastupnik ministra unutrašnjih poslova, zastupnik ministra finansija, dr **Pero Đ. Šoć**, ministar spoljnih poslova i **Vladimir Đ. Popović**, ministar pravde, zastupnik ministra privrede, zastupnik ministra prosvjete i crkvenih poslova. Sjedište crnogorske Vlade iz Pariza prenosi se faktički u Rim.

Crnogorska vojska u Gaeti je iz Rima 4. jula 1921. u zvaničnom saopštenju informisana o formiranju nove Crnogorske Vlade.

Taj komunike glasi:

»Gospodine Komandante,

Izvolite izvijestiti područne oficire i vojnike o šljedećem:

Vlada G. Jovana Plamenca podnijela je ostavku zbog Viših interesa Otadžbine. Nj. V. Kraljica Namjesnica povjerila mi je obrazovanje nove Vlade, koja je ovako sastavljena:

Predsjednik Ministarskog savjeta, Minister Vojni i zastupnik ministra Unutrašnjih Poslova divizijar Milutin M. Vučinić; Minister spoljnih poslova dr Pero Đ. Šoć. Minister pravde, zastupnik Ministra Narodne privrede i Građevina i Zatupnik Ministra prosvjete i crkvenih poslova Vladimir Đ. Popović. Program Vlade je isti koji je i prošle tj. borba do kraja, bez obzira na žrtve za Čast, Pravo i slobodu Crne Gore.

Primajući tešku i punu odgovornost i dužnost hitam da Vas, u ime Kraljevske Vlade, najiskrenije pozdravim i da Vam čestititam na junačkom i muškom držanju dostojnom potomaka sa Careva laza i Vučjeg Dola. Vi ste se dostojno odužili Otadžbini i ideji radi koje stradamo. Uvjeren sam da ćete na tom putu koji je pribavio divljenje prema Vama, mučenicima i junacima, i prema našoj herojskoj Otadžbini izdržati i dalje do konačne pobjede, koja mora nastupiti.

Predsjednik Ministarskog savjeta,

Ministar Vojni:

Divizijar Milutin Vučinić« [1].

General i predsjednik vlade Milutin M. Vučinić

Divizijar **Milutin M. Vučinić**, u svojstvu ministra vojnog i predsjednika crnogorske Vlade, 3. avgusta 1921. uputio je **Komandi Crnogorskih trupa** u Gaeti pismo, koje je odisalo optimističkim tendencijama.

Ono je glasilo ovako:

»Još nije svršeno naše pitanje. Još nije svršena naša borba za našu pravednu stvar. Još od nas traži naša draga Otadžbina da izdržimo u pravednoj borbi za našu čast i našu bolju budućnost. Mali ljudi i male duše klonu i pokolebaju se, ali naš cjelokupni zarobljeni i mučenički narod u vama još gleda svoje heroje, te stoga nada se da ćete i dalje ostati nepokolebljivi, kao što ste bili u teškim danima iz skore prošlosti.

Sjetimo se kroz kakve muke i požrtvovanja su nam stvorili naši preci slavu kojom smo se mi ponosili. Kroz najkraće vrijeme biće vam saopštena konačna odluka, koja će biti dostojna naše prošlosti i naše časti.

> *Neka svako zna da polazak iz Gaete i Sulmone nije napuštanje borbene pozicije za Crnu Goru nego nastavljanje borbe na drugim mjestima*

I ministar spoljnih poslova Italije izvolio je reći u pitanju Crne Gore, da je isto međunarodnog karaktera i da ono ima čekati svoje rješenje, kao i da će se svaka manifestacija volje crnogorskog naroda uzeti u obzir i poštovati. Što znači da Vlada Kraljevine Italije ne prizanje dosadašnje manifestacije te volje, jer su bile izražene pod tuđinskom vojnom okupacijom.

Između ostaloga Ministar je izjavio žaljenje za postupke koji su učinjeni protivu crnogorske vojske od strane organa italijanske vlasti. Crnogorska Vlada sada radi kod italijanske Vlade da se nađe jedan modus kako bi se izašlo u susret našim materijalnim potraživanjima. Čim se dođe do tog sporazuma biće vam saošteno kako s naše strane tako i sa strane italijanskih vlasti.

Ministar Vojni

Predsjednik Ministarskog Savjeta,

Divizijar Milutin M. Vučinić«.

Međutim, stvari su, nažalost, išle drugim tokom od nadanja i očekivanja divizijara Milutina M. Vučinića.

Optimizam pothranjivan od generala Vučinića nije se pokazao kao realan. Svi njegovi politički pokušaji da se prijeći deportacija ili nasilna repatrijacija crnogorskih emigranata u Kraljevinu SHS, odnosno, da se zaustavi njihovo protjerivanje sa italijanskog tla, što su sprovodile italijanske vlasti, bili su u osnovi uzaludni.

Ministar dr Pero Šoć

Sredinom decembra 1921. divizijar Mlutin M. Vučinić, kao predsjendik Vlade i ministar spoljnih poslova **Pero Đ. Šoć**, bili su primorani da potpišu ugovor o demobilizaciji crnogorskih vojnika i oficira u Gaeti. On je podrazumijevao i novčanu naknadu radi napuštanja Italije i platu u trajanju od pet mjeseci crnogorskim oficirima i vojnicima, a to je u suštini značilo slom svih nastojanja u pogledu očuvanja crnogorskih oružanih snaga na italijanskom tlu.

Demobilisani crnogorski vojnici i oficiri primali su novčanu pomoć od Italije do avgusta 1922, kada je ona bila konačno ukinuta.

> *Da živi Crna Gora i njen napaćeni Narod!*

Divizijar Milutin M. Vučinić je u svojstvu ministra vojnog i predsjednika Ministarskog savjeta iz Rima 12. decembra 1921. uputio komandantu crnogorskih trupa u Italiji oficijelni akt u kojemu saopštava da su zaključeni pregovori između italijanske i crnogorske vlade oko demobilizacije crnogorske vojske.

Predsjednik crnogorske izgnaničke Vlade i ministar vojni divizijar Milutin M. Vučinić je iz Rima 12. decembra 1921. uputio proglas crnogorskoj vojski nakon što joj je Italija otkazala gostoprimstvo.

Taj Vučinićev proglas glasi:

»CRNOGORSKOJ VOJSCI U ITALIJI

Već je devet godina od kako se viteški i bez odmora borite pod sveti Barjak crnogorski, koji ste okitili tolikim lovorovim vijencima! Devet je godina otkako ste napustili svoja mila ognjišta, svoje roditelje, žene i djecu! Devet je godina od kako podnosite nadčovječanske muke i patnje svake vrste za svoju napaćenu ali slavnu Domovinu!

Muke i patnje koje do sada ne poznaje Istorija nijednog naroda! I, vi, Junaci i Mučenici, pored svega toga i danas stojite: nepomični, gordi i dostojni zavjeti slavnih predaka pod naš sveti barjak i vjerni datoj zakletvi čekate naredbu Vrhovnoga komandanta Nj. V. Kralja Mihaila I, gotovi da podnesete nove žrtve, muke i podvige za Čast, Pravo i Slobodu naše mučeničke ali slavne Otadžbine.

Vjernost data zakletvi i muke koje ste posljednjih dana podnijeli, izazvale su opšte simpatije i poštovanje prema Crnoj Gori, od strane ovog plemenitog naroda čiji smo gosti i kome dugujemo krajnju zahvalnost. Vi ste tim izdržali veliku pobjedu koja neće ostati bez stvarnih posljedica za našu opštu stvar.

To je bio podvig dostojan vas i vaših slavnih predaka i ravan onome Ostroških Junaka! Zato će i vaša imena, Junaci i mučenici, biti zapisana u Istoriji našoj, kao uzor pregnuća, samopožrtvovanja i vjernosti Kralju i Otadžbini!

Ipak pored svih nadčovječanskih muka i napora, čas naše konačne pobjede, koji mora neminovno doći, još nije kucnuo. Predstoje nam nove žrtve, novi napori i požrtvovanja, koje moramo podnositi s puno volje i pregnuća kao i do sada muški i dostojanstveno ili bolje reći crnogorski.

Kako vam je već poznato od mjeseca maja ove godine, Vlada Kraljevine Italije, izjavila je: da joj je nemoguće na svojoj teritoriji držati crnogorsku vojsku kao organizovanu jedinicu. Stoga je Kraljevska Vlada uz odobrenje Njenog Veličanstva Kraljice, Namjesnice Kraljevske Vlasti riješila da se premjesti dio crnogorske vojske koji se nalazi na teritoriji Kraljevine Italije.

Braćo!

U ime Nj. v. Kralja Mihaila I. Njeno veličanstvo Kraljica Milena, Namjesnica Kraljevske Vlasti, izjavljuje vam najtopliju zahvalnost za dosadanje napore, muke i patnje podnijete za Kralja i Domovinu i preporučuje vam da, ako se premještate sa teritorije italijanske, ipak da ostanete čvrsto vezani duhom i idejama pa ma đe se nalazili i ma pod kakvim okolnostima nastavili dosadanju borbu. Zahvalnost Njenoga Veličanstva molitve i blagoslov Narodne majke svuda će vas pratiti.

Kraljevska Vlada nastaviće i dalje borbu u inostranstvu svom snagom za čast Crne Gore i za vjekovna stečena prava crnogorskoga naroda. Kraljevska Vlada čvrsto vjeruje u bratsku saradnju sviju vas pa ma đe se nalazili.

Željeti je da što je moguće veći, tj. svi oni koji mogu, da se vrete u Domovinu i da tamo produže političku borbu s narodom koji je sav za svoju slobodu i nezavisnost i koji posvednevno daje žrtve da se oslobodi od varvarske najezde beogradskih dahija. Samo u borbi, izdržljivosti i slozi nam je spas.

Svaki treba da zaboravi i drugu i bratu oprosti domaće nesuglasice i ljutnje, ranije političke trzavice i trenutna ogorčenja, te da se čvrsto uhvatimo svi jednom u jedino kolo za ostvarenje naših ideala. Tako ćemo jedino doći do željene pobjede.

U ime Kraljevske Vlade iskreno vam zahvaljujem na dosadašnjem patriotskom i junačkom držanju i podvizima i pozivam vas da produžimo borbu za slobodu Crne Gore pa ma đe se nalazili. Preporučujem vam da ovaj akt bude izveden u redu i dostojanstveno kako dolikuje junacima i borcima.

Rastajući se momentalno i ostajući u čvrstoj i nepokolebljivoj nadi da se uskoro sastanemo na teritoriji slobodne Kraljevine Crne Gore, pozivam vas Junaci, da zajedno uskliknemo:

Da živi naš uzvišeni Gospodar Nj. V. Kralj Mihailo I!

Da živi Nj. V. Kraljica, Namjesnica Kraljevske Vlasti!

Da živi Crna Gora i njen napaćeni Narod!

Da živi viteška Crnogorska vojska!

Ministar Vojni

Predsjednik Ministarskog savjeta,

Divizijar Milutin M. Vučinić« .

Uprkos deklarativnim, kurtoaznim ocjenama crnogorskih zvaničnika, koja se mogu razumjeti sa stanovišta diplomatske komunikacije i političkog manevrisanja, sudbina crnogorskih trupa u Italiji bila je zapečaćena odlukom italijanskih vlasti koje su iznevjerile savezništvo sa Crnom Gorom.

> *Kraljevska Vlada nastaviće borbu u inostranstvu svom snagom za čast CG i za vjekovna stečena prava crnogorskoga naroda*

Divizijar Milutin M. Vučinić je iz Rima 16. decembra1921. uputio Komandi Crnogorskih trupa u Gaeti i Sulmoni, odnosno, komandantu **Krstu Z. Popoviću**, sljedeće saopštenje:

»Kraljevska Vlada saznaje da se osjetila propaganda neprijatelja Crne Gore, da se ne vraćaju u Crnu Goru barem djelimično ni oni Crnogorci koji to mogu, već da ih udaljuje od Otadžbine i borbe za istu.

Vraćajući se u Crnu Goru pojedinci ne idu na kapitulaciju već baš na glavnu poziciju od čije izdržljivosti zavisiće veličina uspjeha i budućnosti.

Vidjećete po listovima, a i po »Glasu Crnogorca«, koji će Vam se poslati za koji dan čim izađe iz štampe, do kakvih uspjeha dolazi Hrvatska, koja nema kao što ima Crna Gora, međunarodno priznanje svoje države. Vidjeli ste što je učinilo pregnuće Irlanđana, koji su mada od šest vjekova u okviru Velike Britanije, voljom i borbom svoga naroda primorali Veliku Britaniju da priznade Irlandiju kao slobodnu državu.

Preporučuje vam se g. komandante da, inspirisani gornjim napomenama, objasnite područnoj vam vojsci pravo stanje i borbu u kojoj ne smijemo malaksati.

Neka svako dobro zna da polazak iz Gaete i Sulmone nije napuštanje borbene pozicije za Crnu Goru nego nastavljanje borbe na drugim mjestima ma đe se ko našao i sa drugim ili bolje reći sa svim sredstvima.

Preporučujem Vam da vaša riječ u vojsci prije polaska bude pojedincima otvorena i snažna kao što priliči borbi za Crnu Goru, borbi koja će nam donijeti pobjedu.

Ministar Vojni,

Predsjednik Ministarskog Savjeta,

Divizijar, Milutin Vučinić, s. r.«.

U najtežim danima Crne Gore, u vrijeme kad je ona stjenjala pod okupacijom, kad je bila izvršena njena nasilna aneksija Srbiji, preduzimao je general **Milutin Vučinić** sve što je bilo u njegovoj moći da neosprnim autoritetom i očinskim savjetima, senzibilitetom i brigom, učvrsti, podigne i očuva borbeni moral crnogorskih gerilaca, komita u zemlji, te da održi volju, snagu, krepost, jedinstvo, vjeru i nadu u bolje dane crnogorskih emigranata.

Komandir Krsto Popović

Vjeran Crnoj Gori i principima čojstva i junaštva, pravde i istine, general Milutin M. Vučinić je iz Rima 25. decembra 1921, izdao u ime crnogorske Vlade u progonstvu sljedeći službeni akt:

»NAREDBA Borcima za Čast, Pravo i Slobodu Crne Gore

Borci za Čast, Pravo i Slobodu Crne Gore imaju da pomognu izvršenje jedne najplemenitije zadaće koju je ikad imalo jedno crnogorsko pokoljenje, tj. oslobođenju naše mučeničke Otadžbine od sramnog i kukavičkog ropstva koje nam je nametnuo Biograd.

Radi izvršenja toga svetoga zadatka potrebne su i druge vrline, a ne samo junaštvo i druga požrtvovanja, ne samo izlaganje grudi pred neprijateljem.

Na prvom mjestu potrebna je sloga, ljubav, poštovanje i požrtvovanje boraca za svetu ideju oslobođenja Otadžbine. Vi ste jedan za drugoga više nego rođena braća. Između vas ne smije biti pakosti, mržnje i zavisti. Vi morate jedan drugome oprostiti najveće uvrede i najveće nepravde, ako bi ih bilo.

U radu morate biti složni, a u slučaju da se ne možete o nečemu sporazumjeti, potrebno je da se posluša stariji. Sitne nesloge, pakosti, zavisti i samoljublje između nekih bivših glavara naših omogućile su Biogradu da učini od Crne Gore ono što je učinio.

> *Da živi viteška Crnogorska vojska!*

Ne zaboravite nikad da je ono pravi junak koji se ne bori za slavu ličnu, nego onaj koji se bori za ideju. To je najveća slava. Onaj koji se bori za ideju nikada ne zavidi drugome koji se bori za istu ideju. Njemu su svi oni koji se bore za istu ideju više nego rođena braća.

Pravi heroji ovakve ne samo što ljube nego i ginu za njih. Svaki onaj, koji bude drukčije mislio i radio nego što je gore rečeno, ne bi bio borac, ne bi imao pravo nazvati se junakom. Drukčije ponašanje i rad bilo bi jedno obično izdajstvo.

Stoga je mnogo bolje da svaki onaj borac koji se ne misli držati ovakve naredbe, napusti svoje mjesto časti iz redova za Čast, Pravo i slobodu Crne Gore. Vladajte se u duhu ove naredbe, pa ćete ubrzo vidjeti ostvarene svoje ideale. Ne zaboravite da vaš rad gleda čitav civilizovani svijet i da nad vam bdiju sjeni naših slavnih predaka, čiji su grobovi obeščašćeni zločinima Biograda«.

Divizijar Milutin M. Vučinić u svojstvu ministra vojskog i predsjednika Crnogorske Vlade iz Rima 28. januara 1922. piše pismo crnogorskom komandiru **Dušanu S. Vukoviću** i drugovima u Gaeti, u kojemu akcentuje da treba forsirati povratak Crnogoraca u domovinu kako bi se nastavila politička borba za njenu slobodu.

To pismo je ove sadržine:

„Dobili smo pismo iz Otadžbine u kojemu nas prijatelji kume 'da se svi koji su još u Italiji vrate u Crnu Goru osim lično zakrvavljenih, jer za sve ostalo u Crnoj Gori je zemljište itd'. Onamo je sad politička borba - borba koja sa diplomatskom akcijom Kraljevske Vlade i prijatelja u inostranstvu može spasiti Crnu Goru.

Svaki onaj borac koji ne posluša ovaj savjet u interesu otadžbine griješi se o samog sebe i o našu opštu stvar. Srbijanci pak sa svoje strane ne žele da se Crnogorci vraćaju u otadžbinu, nego da se gube po svijetu, da ne budu na licu mjesta kad bude trebalo da se manifestuje: Crna Gora je Crnogoraca.

Pojedinci koji su se vratili iz Italije u Crnu Goru nijesu imali nikakvih prepreka. Srbija im ne smije ništa, jer je sada takvo njeno unutrašnje stanje, a tome pomože i diplomatska akcija u inostranstvu.

Ministar Vojni,

Predsjednik Kraljevske Vlade,

divizijar Milutin M. Vučinić, s. r."

---

[1] Vidjeti o tome. "Glas Crnogorca", god 49, br. 93, 26. VII /8. VIII 1921. godine.

NOVAK ADŽIĆ MILUTIN VUČINIĆ GAETA PERO ŠOĆ CRNOGORSKI PATRIOTI

VIŠE NA WEBU linker

Ovaj par zarađuje 30 hiljada! Sve pomoću ovog jednog metoda

Milatović poziva Abazovića na duel: Mogli bi da sjutra veče ukrstimo argumente

Sve više ljudi ulaže u Bitcoin i druge kriptovalute. SAMO DANAS: Besplatno isprobajte platformu...

Mirko Vučinić u stručnom štabu Crne Gore

Hrvatski mediji: Senzacionalni Crnogorci očitali lekciju našoj reprezentaciji; Crna Gora 'razbila' Hrvatsku..

700 evra u sat vremena? Novi trik za zaradu. Dovoljno je samo...

PROČITAJ JOŠ...

Obustavljen krivični postupak protiv optuženih za pokušaj ubistva Milića Šakovića

Krivokapić Abazoviću: Provjerimo legitimitet na vanrednim parlamentarnim izborima

NVO Forum slobodnih građana Luča: Nadležni da zamijene crnogorsku zastavu na bolnici u Pljevljima

Komentari (9)

Želite li da podijelite Vaše mišljenje sa drugim čitaocima? Napišite komentar i započnite diskusiju.

Nadimak za neregistrovanog korisnika

Napišite Vaš komentar

1000

Pošalji komentar

Ovaj sajt je zaštićen sa reCAPTCHA anti spam mehanizmom. Primjenjuju se Google politika o privatnosti i uslovi korišćenja

Vaš komentar se prvo šalje timu na odobrenje. Portal Analitika zadržava pravo da obriše neprimjeren dio ili cijeli komentar, bez najave i objašnjenja. Mišljenja iznijeta u komentarima ne odražavaju stavove redakcije.

Prijavi se

Još uvijek nemate nalog? Registrujte se.

analitika

Politika Društvo Abiznis Sport Kolaž Region / Svijet Kultura Fintech Nauka / Tehnologija Savremena karijatida

Adresa
19. decembra 5 81000 Podgorica
+382 67 204 700
portalanalitika@t-com.me

Analitika
Impresum
Arhiv
Kontakt
Marketing
Uslovi korišćenja
Mapa sajta
Facebook app policy

Predstavljamo
Igor i Vlado podcast
Extra TV preporuka
Savremena karijatida

© 2022. Portal Press doo, sva prava zadržana